

VSEBINA 8. ŠTEVILKE DELEGATSKEGA VESTNIKA Z DNE 13. OKTOBRA 1983

- predsedniki zborov Skupščine občine M. Sobota sklicujejo seje zborov, dne 27. oktobra 1983
- analiza stanja, problematike in razvoja tekstilne industrije v občini M. Sobota

PREDSEDNIKI ZBOROV SKUPŠČINE OBČINE MURSKA SOBOTA

SKLICUJEJO

- 19. sejo Zbora združenega dela,
- 19. sejo Zbora krajevnih skupnosti,
- 19. sejo Družbenopolitičnega zbora.

Skupno zasedanje vseh treh zborov občinske skupščine bo v četrtek, dne 27. oktobra 1983 ob 8. uri v veliki sejni dvorani Skupščine občine M. Sobota.

Predsednik Zbora združenega dela in Zbora krajevnih skupnosti predlagata naslednji

dnevni red:

1. izvolitev in poročilo verifikacijskih komisij,
2. poreditev zapisov
 - 18. seje Družbenopolitičnega zbora, z dne 19. 9. 1983
 - skupnega zasedanja Zbora združenega dela in Zbora krajevnih skupnosti, z dne 22. 9. 1983,
3. poročilo o delu delegatov iz SR Slovenije v Zveznem zboru Skupščine SFRJ za obdobje od 15. 5. 1982 do 31. 7. 1983,

4. stanje, problematika in razvoj tekstilne industrije v občini M. Sobota,
5. ugotovitve, stališča in usmeritve razvoja kovinsko-predelovalne industrije v občini M. Sobota,
6. ugotovitve, stališča in usmeritve o cestnem gospodarstvu v občini M. Sobota,
7. volitve in imenovanja,
8. delegatska vprašanja in odgovori na vprašanja,
9. predlogi, sklepi, mnenja in obvestila.

Delegati Družbenopolitičnega zbora bodo obravnavali 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8. in 9. točko zgoraj predlaganega dnevnega reda.

Gradivo za obravnavo 3. točke dnevnega reda je objavljeno v Poročevalcu št. 20, z dne 27. septembra 1983.

Gradivo za obravnavo 4. točke je objavljeno v tej številki Delegatskega vestnika.

Gradivo za obravnavo 2., 5., 6. in 7. točke dnevnega reda bo posredovano vodjem delegacij, vodjem konferenc delegacij ter delegatom Družbenopolitičnega zbora.

Informacija k 8. točki bo podana na seji.

ANALIZA STANJA, PROBLEMATIKE IN RAZVOJA TEKSTILNE INDUSTRIJE V OBČINI MURSKA SOBOTA

UVOD

Predloženo gradivo prikazuje organiziranost, stanje in poslovne dosežke organizacij združenega dela s področja tekstilne industrije v občini v zadnjih letih. Podane so tudi razvojne usmeritve in izvajanje zastavljenih nalog in ciljev v tekočem srednjeročnem obdobju. V materialu so izpostavljeni tudi problemi in težave s katerimi se srečujejo organizacije tekstilne industrije v sedanjih zaostrenih pogojih gospodarjenja.

Analiza je izdelana na podlagi podatkov organizacij združenega dela, službe družbenega knjigovodstva in Zavoda SR Slovenije za statistiko ter je namenjena za javno razpravo in obravnavo na zborih skupščine občine, kjer bi naj bila sprejeta ustrezna stališča in sklepi o nadaljnjem razvoju te dejavnosti v občini.

I. CILJI IN NALOGE TEKSTILNE INDUSTRIJE V LETIH 1981 — 1985

Pri načrtovanju razvoja tekstilno-konfekcijske industrije za obdobje 1981 — 1985 je dan poudarek uvajanju moderne tehnologije, sodobnih proizvodnih procesov z uporabo računalniške tehnike, povezovanju s proizvajalci surovin ter širitev tržišča.

Predvidena je tudi večja specializacija trikotažne industrije ter delna

preusmeritev na proizvodnjo tehničnih tkanin in filtrov za potrebe industrije ter predelavo sekundarnih tekstilnih surovin.

Organizacije združenega dela s področja tekstilne industrije so si v svojih planih za leto 1981 — 1985 zadale še naslednje temeljne naloge in cilje:

- povečevanje produktivnosti,
- stalna rast celotnega prihodka, dohodka in akumulacije,
- osvajanje sodobnih modnih asortimanov;
- povečevanje izvoza, zlasti klasičnega;
- združevanje dela in sredstev znotraj delovnih organizacij ter v reprodukcijskih verigah;
- vlaganja v trgovsko mrežo;
- krepitev obratnih sredstev;
- združevanje sredstev za investiranje novih programov.

OZD tekstilne industrije so načrtovale tudi naslednje večje investicije:

- OZD MURA Tovarna oblačil in perila: širitev prostorov za TOZD ženska oblačila in kotlovnico, vlaganja v prehod na avtomatsko krojenje, izgradnjo prve faze centralnega skladišča surovin in skupno priprojevalnico, sofinanciranje izgradnje plinovoda, modernizacijo strojne opreme ter vlaganja v trgovsko mrežo;

— RAŠICA TOZD Beltinka Beltinci: razširitev proizvodnega obrata in skladišča surovin ter modernizacija pletilnih strojev in opreme;
— TEKSTIL TOZD Pletilstvo Prosenjakovci: izgradnja proizvodne hale, adaptacija proizvodnih prostorov v Križevcih in Prosenjakovcih ter modernizacija proizvodne opreme.

II. ORGANIZIRANOST TEKSTILNE INDUSTRIJE

1. Organiziranost OZD

Največja organizacija tekstilno-konfekcijske industrije in nosilec te dejavnosti v občini je DO MURA Tovarna oblačil in perila Murska Sobota. Ustanovljena je bila leta 1946. Prva temeljna preobrazba MURE je bila izvršena leta 1972, ko so bili trije samostojni specializirani proizvodni obrati organizirani kot TOZD. V obdobju od 1972 do 1977. leta sta bili organizirani dve temeljni organizaciji, po letu 1980 pa še ena. Danes je v DO MURA združenih 6 temeljnih organizacij združenega dela: TOZD Perilo, TOZD Oblačila, TOZD Ženska oblačila Ljutomer v občini Ljutomer in TOZD MODA — Konfekcija v občini Gornja Radgona.

DO MURA zaposluje v občini Murska Sobota 4.042 delavcev. Proizvodni program delovne organizacije zajema izdelavo moškega in otroškega perila, ženskih bluz, moških in otroških oblačil, ženskih in otroških oblačil ter ženskih in otroških plaščev, na industrijski način in po meri.

TOZD Beltinka Beltinci zaposluje 303 delavce in je od leta 1976 temeljna organizacija DO Rašica Ljubljana. Pred združitvijo v DO Rašica je bil proizvodni program Beltinke kot enovite delovne organizacije pritežno usmerjen v izdelavo otroških pletenin, v zadnjem času pa vse bolj uvaja proizvodnjo ženskega in moškega programa oblačil.

TOZD Pletilstvo Prosenjakovci deluje v okviru delovne organizacije Tekstil Ljubljana. TOZD zaposluje 193 delavcev in se ukvarja s proizvodnjo športnih in trikotajnih izdelkov, konfekcijo tehničnih izdelkov (filtri za čistilne naprave) ter s predelavo sekundarnih tekstilnih surovin (filci za pohištveno in avtomobilsko industrijo ter vata za pohištveno in konfekcijsko industrijo).

V tekstilno-konfekcijsko industrijo v občini se vključuje tudi dislocirani obrat pri Gradu, ki je enota delovne organizacije Modni salon Titovo Velenje. V obratu pri Gradu izdelujejo moške srajce, plašče in površnike ter ženske bluze, krila in obleke. Obrat zaposluje 39 delavcev.

Obrtno podjetje KROJ spada v obrtno storitveno dejavnost, vendar pa se polovica od skupno 80 zaposlenih ukvarja s proizvodnjo tekstilno-konfekcijskih izdelkov. Po naročilu opravljajo krojenje in šivanje raznih vrst uniform, konfekcijsko pa izdelujejo različne zaščitne obleke. V Kroju šivajo tudi oblačila za MURO.

2. Poslovno-tehnično sodelovanje in povezovanje

Iz poročil, ko so jih posredovale posamezne organizacije je razvidno, da organizacije tekstilno-konfekcijske industrije v občini razen manjših kooperacijskih povezav niso tesneje med seboj poslovno povezane, močna pa je poslovna povezanost z matičnimi delovnimi organizacijami ter širše in z organizacijami v tujini.

DO Mura ima vpeljene različne oblike poslovno-tehničnega sodelovanja in povezovanja z vrsto domačih in tujih organizacij. V skladu s svojo poslovno politiko vloga MURA velik del sredstev v trgovsko mrežo za zagotovitev kvalitetnejšega plasmana svojih izdelkov. V ta namen so pred leti ustanovili družbo Westmur v ZR Nemčiji preko katere uspešno izvažajo in osvajajo zahtevno tuje tržišče. Za zagotavljanje potrebnih surovin in reprodukcije materiala je sklenjenih vrsta samoupravnih sporazumov o združevanju dela in sredstev z različnimi proizvodnimi organizacijami, na območju cele Jugoslavije. Na podlagi kooperacijskih odnosov sodeluje MURA tudi s številnimi organizacijami.

DO MURA se v zadnjih letih vse bolj vključuje tudi v združevanje sredstev za vlaganja v druge dejavnosti in na manj razvita področja v Jugoslaviji.

Temeljni organizaciji TOZD Beltinka in TOZD Pletilstvo Prosenjakovci poslovno sodelujeta v pretežni meri s TOZD-i znotraj svojih delovnih organizacij ter z nekaterimi organizacijami izven Slovenije.

TOZD Beltinka nastopa s kompletnim proizvodnim programom na domačem in tujem tržišču, opravlja dodelavne in kooperacijske posle, vendar vse preko delovne organizacije Rašica.

Poslovno-tehnično sodelovanje Pletilstva Prosenjakovci poteka razen s tremi TOZD-i znotraj delovne organizacije še z organizacijo Regeneracijo iz Zaboka pri proizvodnji sekundarnih surovin. V obliki dodelavnih poslov za ZR Nemčijo ima vpeljana konfencioniranje raznih trikotajnih izdelkov.

Celotno poslovanje obrata pri Gradu poteka preko Modnega salona v Velenju.

3. Kadri

Povprečno število zaposlenih v tekstilno-konfekcijski industriji je v lanskem letu znašalo 4.478 delavcev in se je v zadnjih treh letih povečalo za 5 % (SRS 4 %) oz. naraščalo povprečno letno za 2 % (SRS 3 %).

Glede na leto 1975 se je število zaposlenih povečalo za 36 % (SRS 10 %) ali 4,5 % povprečno letno (SRS 1,4 %). Delež zaposlenih v tekstilni industriji v skupnem številu zaposlenih v industriji občine se je od 60 % (SRS 10 %) leta 1975 zmanjšal na 59 % leta 1982, (V SRS 9 %). Delavci tekstilne industrije predstavljajo 30 % zaposlenih v gospodarstvu občine.

V posameznih letih je bilo v OZD tekstilno-konfekcijske industrije zaposleno v povprečju naslednje število delavcev:

	1975	1980	1981	1982	Indeks 1982/75	Indeks 1982/80
MURA M. Sobota	2.904	3.759	3.839	3.941	136	105
Beltinka Beltinci	288	289	299	300	104	104
Pletilstvo Prosenj.	104	162	174	195	188	120
Modni salon — obr. Grad	—	48	39	42	—	88
	3.296	4.258	4.351	4.478	136	105

Kvalifikacijska struktura zaposlenih v tekstilno-konfekcijski industriji se v zadnjih letih izboljšuje. V letu 1982 je bilo v tej dejavnosti zaposlenih okoli 70 % priučenih in polkvalificiranih delavcev, okoli 21 % kvalificiranih, 1,5 % visokokvalificiranih, 6 % delavcev s srednješolsko izobrazbo, medtem ko je bilo delavcev z višjo in visokošolsko izobrazbo okrog 1,5 %.

Povprečna starostna struktura se je gibala okrog trideset let in je bilo lanskem letu zaposlenih v starosti med 15 in 20 letom okrog 10 % delavcev, med 20 in 40 letom okrog 70 % in med 40 in 60 letom starosti okoli 20 % delavcev. Med zaposlenimi v tekstilni industriji prevladujejo ženske, saj je bilo v preteklem letu od vseh zaposlenih kar 77 % žensk. Delovna mesta v tej panogi je leta 1982 zapustilo 249 delavcev. Najpogostejši vzroki odhodov delavcev v zadnjem času so bili: upokojitve-starostne in invalidske, neurejeno varstvo otrok, vračanje delavcev na kmetijo ter selitve v druge kraje.

V okviru srednješolskega centra je tudi tekstilna usmeritev, kjer poteka šolanje kadrov za tekstilno industrijo 2, 3 ali 4 leta, odvisno od stopnje izobrazbe.

Mura izobražuje proizvodne delavce v lastnem centru za vzgojo kadrov, kjer v času trimesečnega šolanja usposobijo mlade za šivanje. Center deluje od leta 1961 in je usposobil za delo že 3.644 delavcev.

V tekstilno-konfekcijski industriji so organizacije združenega dela v letu 1981 dodelile 56, v letu 1982 pa 58 štipendij za redno šolanje. Ob delu pa so omogočile dodatno izobraževanje 63 delavcem v letu 1981 in 66 v letu 1982.

III. POSLOVNI USPEH IN AKTIVNOSTI NOSILCEV TEKSTILNE INDUSTRIJE

1. Poslovni uspeh

Organizacije združenega dela s področja tekstilne industrije ustvarijo okoli 36 % celotnega prihodka in 63 % dohodka industrije v občini. Delež tekstilne industrije v ustvarjenem dohodku industrije se je v zadnjih treh letih povečal za 6 indeksnih točk predvsem zaradi občutno nižje rasti porabljenih sredstev v lanskem letu in hitrejšega porasta dohodka od povprečja v industriji občine. V gospodarstvu občine dosega tekstilno-konfekcijska industrija 14 % celotnega prihodka in 34 % dohodka.

V letu 1982 so Mura, Beltinka in Pletilstvo dosegli 4.414 milijonov din celotnega prihodka ter ob porabi 2.356 milijonov din sredstev ustvarili 2.058 milijonov dinarjev dohodka. Celotnega prihodka tekstilne industrije odpade na Muro 94,4 %, Beltinko 2,6 % in Pletilstvo 3 %.

V globalu so bila gibanja kot celota v tekstilni industriji ugodnejša od povprečja v industriji. V preteklih treh letih so bila dosežena naslednja gibanja:

— rasti v %

	Celotni prihodek		porabljen sredst.		Dohodek	
	81	82	81	82	81	82
	80	81	80	81	80	81
MURA	51	31	65	25	35	40
Beltinka	53	26	75	47	49	22
Pletilstvo	77	54	99	56	55	56
Obrat Grad	31	54	162	48	25	50
Tekstilna industr.	51	32	66	26	36	39
Skupaj industrija	51	40	57	43	36	35

Tekstilno-konfekcijske organizacije v občini dosegajo višjo rasti dohodka od povprečja te dejavnosti v SR Sloveniji. Ta panoga v občini usvarja tudi višji dohodek na delavca, kot v povprečju celotna industrija v občini.

Višina in rast dohodka na delavca je bila v zadnjih treh letih naslednja:

	Dohodek na delavca v din			Povpr. letna rast
	1980	1981	1982	v %
MURA	278.985	372.837	503.320	34,2
Beltinka	194.328	281.040	333.086	30,8
Pletilstvo	161.092	223.293	326.983	42,5

Tekstil. industr.	268.835	361.054	484.158	34,2
Skupaj industr.	260.725	353.587	456.191	32,3
PANOGE V SRS				
— konfekcija	248.455	346.032	465.839	36,7
— perilo	224.681	282.793	355.915	25,7
— trikotaža	218.430	296.511	391.587	33,8

Primerjava kazalca dohodka na delavca s panožnimi, kaže na zaostajanje pri Beltinki in Pletilstvu, medtem ko MURA dosega višji obseg sredstev, tudi pri TOZD Perilo, ki je v letu 1982 izkazalo na zaposlenega 367.540 din dohodka.

OZD iz občine ustvarjajo na enoto porabljenih sredstev več celotnega prihodka in dohodka od povprečja v panogah dejavnosti.

Mura je v lanskem letu izboljšala ekonomičnost in rentabilnost poslovanja, kar pa ne velja za ostali dve organizaciji.

V zadnjih treh letih so bili v posameznih organizacijah doseženi naslednji rezultati:

	Celotni prihodek			Dohodek			— v %
	pov.pr.porablj.posl.sred.			povpr.upor.posl.sred.			
	1980	1981	1982	1980	1981	1982	
MURA	202	183	194	73	60	62	
— TOZD Perilo	216	182	181	79	70	72	
— TOZD Oblečila	184	174	182	62	53	51	
— TOZD Ženska oblečila	222	187	193	86	70	67	
— TOZD Ženski plašči	168	162	181	56	49	57	
Beltinka	749	655	562	132	135	119	
Pletilstvo	202	179	179	95	96	87	
Panoga dejavn. SRS							
— konfek. oblečila	175	169	173	63	62	61	
— perilo	186	185	187	64	73	69	
— trikotaža	192	183	187	68	62	63	
Industrija v občini	144	138	136	44	41	39	

Doseganje ugodnejših kvaliteten kazalcev gospodarjenja se odraža tudi na dokaj uspešno poslovanje te dejavnosti. Tekstilna industrija je v letu 1982 ustvarila 597.610.000 din akumulacije ali 81 % akumulacije industrije občine. Rast teh sredstev je bila 22 % in je za 16 indeksnih točk hitrejša od rasti v industriji.

Tekstilna industrija ustvarja preko 50 % akumulacije gospodarstva občine največ DO Mura, ki je v lanskem letu ustvarila 567.408.000 din akumulacije, oz. 95 % akumulacije tekstilne industrije. Akumulativnost dejavnosti je boljša od povprečja industrije v občini pa tudi od povprečja te panoge v SR Sloveniji.

Vrednost industrijske proizvodnje je v tekstilno-konfekcijski industriji znašala 1982. leta 3.319.187.000 din in je bila v celotni industrijski proizvodnji občine udeležena s 34 %. V SR Sloveniji ustvari tekstilno-konfekcijska industrija 5 % vrednosti industrijske proizvodnje.

Dinamika rasti industrijske proizvodnje je bila v letih 1978—1982 naslednja:

	— rast v %				
	1978	1979	1980	1981	1982
— tekstilno — konfekcijska industrija	7,6	10,6	6,3	6	1,7
— celotna industrija	7,5	11	4,5	7	4,5

Gibanje fizičnega obsega proizvodnje v tekstilni industriji je bilo do leta 1981 približno na povprečju rasti proizvodnje celotne industrije v občini. V letu 1982 pa prihaja do spremembe strukture proizvodnje, ki se vse bolj usmerja v izdelavo kvaliteten modnih oblečil.

Ugodna rast tekstilno-konfekcijske industrije v občini do leta 1981 se je odrazila na povečanju deleža te panoge v skupni vrednosti industrijske proizvodnje od 28 % v letu 1977 na 35 % v letu 1981, zaradi nižje rasti v letu 1982 pa je prišlo do zmanjšanja udeležbe te panoge v industriji za 1 indeksno točko.

Tekstilno-konfekcijska industrija se uspešno vključuje v izvozna prizadevanja občine. Vrednost izvoza blaga in storitev v letu 1982 je znašala 893.030.000 din oz. za 12 % več kot v predhodnem letu.

Po podatkih organizacij združenega dela je bila v zadnjih dveh letih dosežena naslednja vrednost izvoza:

	— v 000 din		Indeks
	1981	1982	
Mura	764.084	847.706	111
Pletilstvo Prosenjakovci	2.787	7.578	272
Beltinka Beltinci	29.954	37.746	126
Tekstilna industrija skupaj	796.825	893.030	112
Izvoz v občini	1.236.508	1.558.000	126

Zaradi počasnejše rasti izvoza tekstilno-konfekcijske industrije od povprečja v občini se je njen delež zmanjšal od 64,4 % v letu 1981 na 57,3 % v letu 1982. Izvoz DO Mura predstavlja 95 % izvoza tekstilne industrije in preko 50 % izvoza v občini.

Mesečni neto osebni dohodki na zaposlenega so v Muri in Beltinki višji od povprečja v industriji občine in panogi dejavnosti v SR Sloveniji.

V zadnjih treh letih so se osebni dohodki gibali v naslednji višini:

	— v din			Povprečna letna rast v %
	1980	1981	1982	
MURA	7.514	9.752	13.351	33,2
Beltinka	7.022	10.529	13.002	36,0
Pletilstvo	5.720	8.153	10.044	32,5
Obrat Grad	—	7.391	9.947	34,5
Industrija	7.586	9.873	12.891	30,4
Panoge v SRS				
— konfekcijska obl.	6.801	9.527	12.523	35,6
— perilo	6.990	8.956	11.743	29,6
— trikotaža	7.203	9.881	12.716	32,8

Naraščanje osebnih dohodkov zaposlenih je bilo v tekstilni industriji v občini hitrejšje kot v globalu v industriji, v Beltinki pa tudi višje od povprečne rasti osebnih dohodkov v panogi dejavnosti v SR Sloveniji.

2. Investicije

Organizacije združenega dela s področja tekstilno-konfekcijske industrije so v letih 1981 in 1982 vložile v investicije 442.992.000.— din. Od celotnih investicijskih vlaganj je odpadlo kar 93 % na Muro, 5 % na Pletilstvo Prosenjakovci, 1,8 % na Beltinko Beltinci in le 0,2 % na Modni salon Grad. Ta vlaganja predstavljajo okoli 80 % naložb industrije v občini.

V letu 1982 so se industrijska vlaganja v tekstilni konfekcijski industriji povečala za 12 %.

Posamezne organizacije so v letih 1981 in 1982 namenile za investicije naslednji obseg sredstev:

	— v 000 din			Indeks	Skupaj
	1981	1982			
OZD			82/81		81 + 82
MURA	196.322	215.000	110		411.322
Beltinka Beltinci	359	7.731	2.153		8.090
Pletilstvo Prosenjakovci	12.357	10.451	85		22.808
Modni salon obrat Grad	372	400	108		7.720
Skupaj:	209.410	233.582	112		442.992

Od celotne vrednosti vlaganj v tekstilno industrijo je DO Mura udeležena z 93 %. V strukturi naložb odpade 77 % na opremo in 23 % na gradbene objekte.

Naložbe so bile financirane. 70 % iz lastnih sredstev, 29 % iz kreditov in le 1 % z združevanjem sredstev.

Mura je vlagala v izgradnjo proizvodno-poslovnih prostorov v TOZD Moda-konfekcija Gornja Radgona, dogradila proizvodne prostore v TOZD Ženska oblečila, vlagala v strojno opremo, nabavila novo računalniško in elektronsko opremo, modernizirala tehnologijo dela ter investirala v razširitev trgovske mreže.

V Beltinki v Beltincih so nabavili dva pletilna stroja za avtomatsko pletenje.

Pletilstvo Prosenjakovci so uvajali novo proizvodnjo predelave tekstilnih odpadkov v filc in šivano vato, temu namenu pa so služile tudi investicije v gradbene objekte.

Modni salon Grad je vlagal v nakup živalnih strojev in ostalo potrebno opremo.

IV. PROBLEMATIKA TEKSTILNE INDUSTRIJE

Zaostrene gospodarske razmere doma in v svetu, velika zadolženost Jugoslavije ter določeno administrativno urejanje gospodarstva se v zadnjih dveh letih kaže na težavnejših pogojih gospodarjenja tudi te dejavnosti.

Težave pri izpolnjevanju velikih izvoznih obvez tekstilne industrije povzročajo nenehne spremembe v pogojih gospodarjenja glede pridobivanja dohodka in stalnih sprememb v sistemu zunanje trgovinske menjave. Prihaja do zmanjševanja povpraševanja po konfekcijskih izdelkih zaradi močnih rasti cen, padanja realnih osebnih dohodkov in zmanjšanja kreditiranja prodaje.

V lanskem letu so se izredno zmanjšale razpolagalne pravice z ustvarjenimi devizami. Povečani so pritiski na stalno višje devizne participacije pri nabavi osnovnih surovin, reprovizualov ter osnovnih sredstev.

Preskrba s surovinami je slabša zaradi pomanjkanja deviz in manjše nabave surovin iz uvoza. Ob tem se posebno v DO Mura srečujejo še s problemi: nepravčasne dobave tkanin, zoženega asortimana in poslabšanja kvalitete tkanin. Zaradi tega s težavami izpolnjujejo plan izvoza izdelkov, kjer je vgrajen material domače proizvodnje.

Ze nekaj časa je ustavljen tudi uvoz strojne opreme, kar zaostre problematiko izboljševanja kvalitete izdelkov, povečanja produktivnosti in izvoza na konvertibilno področje ter izpolnjevanja deviznih obvez.

Poseben problem v konfekcijski in trikotažni industriji predstavlja pravilna odločitev o asortimanu izdelkov in obsegu proizvodnje, saj je med odločitvijo o proizvodnji in prodajo blaga končnim kupcem daljše časovno razdobje.

V zadnjem času se organizacije srečujejo tudi s težavami pri zaposlovanju delavcev za dela in naloge z normo. Kljub velikemu številu iskalcev zaposlitve pri mladih ni interesa za priučevanje na tovrstna dela.

V. URESNIČEVANJE ZASTAVLJENIH CILJEV IN NALOG TEKSTILNE INDUSTRIJE V LETIH 1981—1982

Organizacije združenega dela s področja tekstilne industrije v pretežni meri uresničujejo zastavljene cilje in naloge. Ta panoga dosega ugodne poslovne rezultate, hiter razvoj ter dvig kvalitete proizvodnje. V zadnjih letih se je izboljšal tudi dohodkovni položaj delavcev tekstilno-konfekcijske industrije.

Za obdobje 1981—1985 so organizacije načrtovale širitev ter posodobitve proizvodnih in skladiščnih prostorov. V Muri in Pletilstvu poteka realizacija naložb po sprejetih, programih, v Beltinki pa bo načrtovana razširitev proizvodnega obrata in skladišča realizirana ob koncu srednjeročnega obdobja.

Organizacije združenega dela v celoti uresničujejo cilje proizvodnje kvalitetnih visokoproduktivnih izdelkov. To omogočajo tudi velika vlaganja v posodobitve strojne opreme in avtomatizacijo proizvodnje.

Mura v svojih planskih nalogah izpostavlja tudi združevanje sredstev za nove programe v Pomurju. V občini ni prišlo do realizacije načrtovanih investicij Litostroja in Iskre pri katerih je bila Mura pripravljena sovlagati sredstva.

Tekstilno-konfekcijska industrija se močno vključuje v povečevanje izvoza. Možnosti prodaje so tudi na tujem trgu omejene in organizacije le z izredno kvaliteto in izpolnjevanjem rokov izdobja blaga lahko dosegajo večji izvoz. Ta panoga opravlja v precejšnjem obsegu tudi dodelavne posle. Organizacije vlagajo maksimalne napore za izboljšanje strukture izvoza, s povečevanjem klasičnega izvoza blaga ter za večjo usmerjenost izvoza na konvertibilno področje.

Zaradi zaostrenih pogojev gospodarjenja se tudi tekstilna industrija v večji meri povezuje znotraj repoverige in s trgovinskimi organizacijami preko katerih plasira svoje izdelke. Najtesneje sodelujejo s proizvajalci surovin.

VI. USMERITVE IN MOŽNOSTI RAZVOJA TEKSTILNO-KONFEKCIJSKE INDUSTRIJE

Osnovna usmeritev tekstilno-konfekcijske industrije je močna izvozna usmerjenost na podlagi kvalitete in dviga produktivnosti dela.

S srednjeročnim planom za obdobje 1981—1985 so opredeljene osnovne naloge in usmeritve razvoja tekstilno-konfekcijske industrije v občini s poudarkom na zmanjševanju živega dela in uvajanja primerne tehnologije, sodobnih proizvodnih procesov z uporabo računalniške tehnike ter povezovanja s proizvajalci surovin in trgovine.

Organizacije združenega dela načrtujejo do konca srednjeročnega obdobja naložbe v širitev kapacitet in modernizacijo proizvodnje ter izboljšanje organizacije in kadrovske strukture zaposlenih.

DO Mura si bo še nadalje prizadevala za širitev prodajnih mest, večje prilagajanje asortimana proizvodov zahtevam trga, izboljšanje organizacije dela in uvajanje sodobne tehnologije.

TOZD Beltinka v svojih planskih dokumentih izpostavlja boljše izražbo osnovnih surovin, večjo prodajo na konvertibilno področje in modernizacijo proizvodnje, izboljšanje pogojev dela, z realizacijo načrtovane naložbe bi prišlo do kvalitetnega premika pri proizvodnji pletenin z višjo stopnjo dodelave.

TOZD Pletilstvo bo proizvodnjo razvijal na že vpeljanem programu športne trikotaže, tehnične konfekcije ter predelavo in vrednotenje tekstilnih sekundarnih surovin. Za razvoj športne trikotaže so že usposobili pletilnico. Z večjim zaposlovanjem v zadnjih dveh letih tekočega srednjeročnega obdobja pa bodo povečali izkoriščenost kapacitet. Razvoj tehnične konfekcije je usmerjen in bo še naprej v predelavo in konfekcioniranje tehničnih izdelkov. Za proizvodnjo predelave in vrednotenje tekstilnih sekundarnih surovin pripravljajo večjo investicijo s sovlaganjem drugih TOZD znotraj DO Tekstil in izven.

VII. ZAKLJUČEK

Iz predloženega gradiva je razvidno, da organizacije združenega dela s področja tekstilno-konfekcijske industrije v občini dosegajo razmeroma

ugodne poslovne rezultate. V prvih letih tekočega srednjeročnega obdobja so organizacije realizirale pretežni del načrtovanih investicij. Večina sredstev je bila namenjena posodobitvi in modernizaciji strojne opreme ter ureditvi pogojev dela, kar je v skladu s sprejetimi usmeritvami tekstilne industrije, ki gradi svoj razvoj na povečevanju izvoza in uvajanju visokoproduktivnih programov.

DO Mura kot nosilka tekstilne industrije in ena največjih organizacij v občini ima pomembno vlogo v razvoju ne le svoje panoge, temveč gospodarstva občine kot celote. Ob tem ne moremo zanemariti tudi velika prizadevanja temeljnih organizacij Beltinke in Pletilstva, ki prav tako uspešno poslujeta. Razvoj obrata pri Gradu stagnira oz. celo nazaduje, saj je bilo že leto po ustanovitvi zaposlenih 47 delavcev, sedaj pa 39.

Uspešno poslovanje v tekstilni industriji občine se kaže tudi v doseganju nadpovprečnih rezultatov pri večini kazalcev gospodarjenja. Zaradi tega so tudi osebni dohodki zaposlenih v večini TOZD višji od povprečja v industriji občine in panoge dejavnosti v SR Sloveniji. Izboljšal se je tudi dohodkovni socialni in ekonomski položaj delavcev.

Zaostreni pogoji gospodarjenja vplivajo tudi na poslovanje tekstilne industrije. Prisotne so zlasti motnje v oskrbi surovin, do katerih prihaja predvsem zaradi pomanjkanja deviznih sredstev za uvoz in obvezno participacijo pri nabavi surovin in repromaterialov domačih proizvajalcev. Hitrejši razvoj panoge zavirajo tudi omejitve uvoza moderne strojne opreme.

Organizacije združenega dela bodo še nadalje vlagale sredstva v posodobitve proizvodnih procesov. Ob tem bodo skrbale tudi za primerno kvalifikacijsko strukturo zaposlenih.

UGOTOVITVE IN STALIŠČA O STANJU, PROBLEMATIKI IN RAZVOJU TEKSTILNE INDUSTRIJE V OBČINI MURSKA SOBOTA

Izvršni svet Skupščine občine Murska Sobota je na seji dne 27/9-1983 obravnaval Analizo stanja, problematike in razvoja tekstilne industrije v občini Murska Sobota ter

ugotovil:

Tekstilno-konfekcijska industrija je ena najpomembnejših panog v občini, saj zaposluje 59 % delavcev in dosega 63 % dohodka industrije. Vidno mesto zavzema tudi v gospodarstvu občine kot celoti, saj ustvari 14 % celotnega prihodka in 34 % dohodka.

Ugodni poslovni rezultati tekstilno-konfekcijske industrije v zadnjih letih so odraz prizadevanj OZD za hitrejši razvoj, večjega vključevanja v izvoz ter s tem tudi izboljšanja ekonomskega in socialnega položaja delavcev.

Iz analize izhaja, da vse organizacije tekstilno-konfekcijske industrije v občini poslujejo uspešno, razen obrata Modnega salona pri Gradu, ki v razvoju stagnira.

V preteklih letih ni prišlo do modernizacije in posodobitve proizvodnih zmogljivosti, obstoječe pa se ne izkoriščajo v dovoljšnji meri, upada število zaposlenih, zaradi zelo nizkih osebnih dohodkov pa je ogrožena tudi socialna varnost delavcev.

Na doseganje poslovnih rezultatov v Beltinki v Beltincih neugodno vpliva zaostajanje pri izvajanju načrtovanih investicij v razširitev in posodobitev proizvodnje.

Kljub velikemu številu iskalcev zaposlitve v občini se tekstilna industrija srečuje s pomanjkanjem kvalificiranih delavcev in delavcev, ki bi se priučili za delo v proizvodnji.

Na podlagi ugotovitev iz analize in razprave je Izvršni svet sprejel naslednja

stališča:

OZD s področja tekstilno-konfekcijske industrije v občini se morajo v večji meri usmerjati v proizvodnjo visokokvalitetnih izdelkov ter skrbeti za prenos svoje tehnologije in znanja na tuja tržišča.

Organizacije tekstilno-konfekcijske industrije morajo nadaljevati z razvijanjem obstoječe tehnologije pomembne za razvoj panoge ter se v večji meri vključevati v iskanje programov, ki bodo prispevali k spremembi gospodarske strukture in vplivali na hitrejši razvoj občine.

Razvoj tekstilno-konfekcijske industrije v občini je treba pospešiti tudi z večjim medsebojnim poslovno-tehničnim sodelovanjem med tovrstnimi organizacijami v občini ter skupnim financiranjem vlaganj v modernizacijo in posodobitev proizvodne opreme.

Skupnost za zaposlovanje se mora v sodelovanju z OZD maksimalno angažirati pri vključevanju mladih v center za usposabljanje tekstilnih kadrov DO Mure in ugotoviti vzroke za slab odziv mladih za tovrstno izobraževanje.